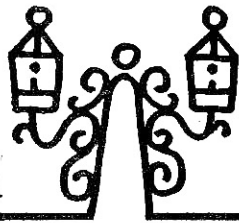

Panu Terveisiä Tukholman suomalaisilta

Tapani mukaan kävin Tukholmassa tervehtimässä Sara Wacklinin laattaa, tällä kerralla parhaassa mahdollisessa seurassa eli matkakumppalini kanssa. "Tapani mukaan" ei tarkoita, että kävisin Tukholmassa usein, mutta kun käyn, käyn kyllä "Gamla stadissa". Tunnelbanalla T-centralista Horntullia kohti ja pois Gamla stadenin kohdalla. Siitä vain aukion yli ja samassa ollaan jo Vanhassakaupungissa, kadun nimi esimerkiksi Västra långatan, "Läntinen pitkäkatu". Vanhan oululaisen silmissä se näyttää tutulta.

Sara Wacklinin osoite hänen kuolinvuonnaan 1846 oli Köpmangatan 12. Sen viisikerroksisen kivitalon Sara oli hankkinut nimiinsä ja siellä hän sai painokuntoon sataiset muistelmansa. Saran oululaisen muistolaatan osoite on sama kuin Saran osoite 135 vuotta sitten. Hieman täytyy kuitenkin tarkentaa. Laatta ei ole Köpmangatanin puolella. Tiedä, olisiko se ollut siihen sijoitettavissa, sillä alakertaa on rekonstruoitu. Siinä toimivaa taidekauppaa varten seinä melkein kokonaisuudessaan on muutettu ikkunaksi.

Saran laatta on grändissä, johon päästään naapuritalon porttiholvin kautta, Skeppar Olofs Gränd, Saran talon si-

äänkäytävä vasemmalla, ja sen vieressä kiviseinässä Oulun kaupungin Tukholmalle 4. 9. 1971 lahjoittama laatta. Eräs uusi tukholmalaisystäväni, fil.lisensiaatti ja kirjastonhoitaja Stig Appelgren, kertoi löytäneensä laatan sattumalta. Sen olemassaolosta hän oli ollut tietoinen.

"Saran luo" on helppo löytää Gamla stadin Stortorgetilta, kaupunginosan keskus tänäkin päivänä, samoin vanhan kauniin saksalaiskirkon ohi vievää Tyska brinkeniä-Kindstugatania. Silti tekee mieli ehdottaa vanhan kaupungin vaikutusvaltaisille vaalijoille, että laittaisivat vaikkapa vain pienen muovilaatan portinpieleen: tässä kujassa Sara Wacklinin laatta. Jos museoviraston johdossa edelleen olisi tohtori Beskow, osoittaisiin pyynnön hänelle. Hän se kaiken virastobyrokratian keskellä ratkaisi oululais—tukholmalaisen laatamme kohtalon kymmenen vuotta sitten.

Oululais—tukholmalaiset Sara Elisabetin ystävämme Toivaiset, Jorma ja Kirsti, sen sijaan ovat alusta alkaen tienneet Saran osoitteen. Oikeastaan se kyllä on liittynyt heidän virkaansakin suomen kielen lehtoreina, ja lisäksi Jorma-tohtori on Tukholman yliopis-

ton suomen kielen lehtori. Vaikka he asuvat aivan toisella laidalla kuninkaankaupunkia, tunnelbanalla Universitetet, käyvät kuulemma silloin tällöin iltakävelyllä Köpmangatanilla. Siinä on sitäpaitsi mukavasti kulman ympäri pieni kahvila, jonka ikkunamainos kertoo, että puhutaan suomea.

Lisensiaatti Appelgren kiitelli tätä Sara W:n kultakirjaimin somistettua vehmaanpunaista graniittilaattaamme: "Tämä suomalaisen taidekäsityön tulos poikkeaa edukseen Tukholman ruotsalaisista muistolaatoista..." "Toivottavasti taiteilija ja taiteilijan verstaskin ovat saaneet osansa kiitoksesta (Oulussa?)."

Kiitos kysymästä, kiitelty on, Heikkisen kiviveistämöä nimittäin, sama Heikkinen sekä taiteilija että mestari.

Muistan, että melkein ujosuttu Wacklinin muistolaatan näkö ja koko, kun näin Gamla stadin monet pienet mustat laatat, mutta ehkä asia on ymmärrettävissä esimerkiksi niin, että kun niitä on pitänyt olla monta ja ehkäpä kaikki saman operaation seurauksena, niin mistä niin paljon kruunuja, että oikein marmorista ja graniitista...! Mene tiedä, mutta Lundissa on kyllä Esaías Tegnerin kotitalon seinässä laatta, joka jättää varjoonsa niin Sara W:n Tukholmassa kuin Oulussakin ja monta muutakin.

Stig Appelgren kertoi, että hänen kodissaan on kaksi maalausta, joiden olemassaolosta saataneen kiittää Sara Wacklinia. Kertojan isoisänisä Conrad Appelgren, Helsingin yliopiston

Köpmangatan 12 Tukholman Vanhassakaupungissa, pakinassa mainittu Sara Wacklinin talo. Porttiholvi vie Skeppar Olofs Grändiin eli laivuri Olavin kujalle, jonka seinässä vasemmalla Oulun kaupungin lahjoittama Sara Wacklinin muistolaatta.

apteekin omistaja, ja isoisän äiti Johanna Gustava Julin saivat jouluna 1840 kumpikin yllätyslahjan, apteekkari muotokuvan Johannastaan ja apteekkariska muotokuvan Conradistaan. Kumpikin oli istunut tunnetun muotokuvamaalarin J.E. Lindhin mallina, mutta toinen toisestaan tietämättä. Aika hyvin pelattu, kun ajattelee, kuinka pieni kaupunki Helsinki silloin oli.

Perimätiedon mukaan juonen takana oli Mademoiselle

Wacklin, oululaisten Julinien kautta tietenkin perhetuttu, siihen aikaan helsinkiläinen koulumamseli. Veikeää, eikä totta! Sopii mielestäni hyvin siihen kuvaan, joka minulla on Sara W:n luonteenpiirteistä. Sama Lindh maalasi muotokuvan myös kekseliäästä Sarasta itsestään, en vain muistamalla muista, mihin aikaan. Tämä Kansallismuseon kokoelmiin kuuluva kuva on tunnetuin Saran tiettävästi kolmeen rajoittuvista kuvista.